

Kongres 1956

21 en 22 april te APELDOORN
in Restaurant „De Poort van Kleef”, Marktplaats 11, Apeldoorn

Sekretaresse organisatie-komitee: Mej. H. M. ter Heege, Waltersingel 86, Apeldoorn
Postgirorekening no. 163051 t.n.v. D. Ph. Goddaer, Apeldoorn

Wijze van aanmelding

Voor gemeenschapsafgevaardigden:

Door middel van speciale aanmeldingskaart annex geloofsbrief, die ieder gemeenschapssekretariaat werd toegezonden.

Voor niet-afgevaardigden:

Door middel van een briefkaart.

Voor beide categorieën geldt:

Logies bij geestverwanten is mogelijk.

Kosten van de niet verplichte *warme maaltijd* op zondag, bedragen f 4,—.

Betaling hiervan dient tegelijk met de aanmelding te geschieden en wel op bovenvermelde postrekening.

Aanmelding kan nog, mits direkt, geschieden bij bovenvermeld adres te Apeldoorn.

Ook zij, die niet in Apeldoorn logeren, dienen zich aan te melden.

PROGRAMMA:

Zaterdag 21 april.

14.30 uur Ontvangst door het Gemeentebestuur
15.00—16.00 Aanmelding.
16.00—18.30 Eerste zitting.
18.30—19.30 Broodmaaltijd.
19.30—22.00 Tweede zitting.

Zondag 22 april.

10.00—10.45 Kultureel programma
10.45—12.30 Derde zitting.
12.30—14.30 Warme maaltijd.
14.30—17.00 Vierde zitting.

AGENDA:

1. Opening
2. Notulen, mededelingen en ingekomen stukken
3. Jaarverslag van de sekretarissen
4. Financiële paragraaf jaarverslag
5. Rekening en verantwoording 1955
6. Kontributie-voorstel en amendementen
7. Inleiding van mr. H. B. J. Waslander: „Het Humanisme als grondslag voor politieke keuze”
8. Begroting 1956
9. Overige voorstellen der gemeenschappen
10. Verkiezing hoofdbestuur en kas-kommissie
11. Bestuursoverdracht
12. Rondvraag
13. Sluiting

J. M. A. te A. f 95.50, J. E. K. C. te A. f 25,—, J. N. B. te A. f 20,—, S. B. te A. f 95.50, O. D. te A. f 25,—, E. W. G.-D. te A. f 95.50, Ch. A. I. te A. f 95.50, W. K. te A. f 95.50, F. A. d. K. te A. f 95.50, G. A. O. K. te A. f 95.50, A. G. H. K. te A. f 50,—, J. v. L.-W. te A. f 95.50, A. G. L. te A. f 95.50, H. S. te A. f 95.50, J. N. V. te A. f 95.50, H. B. J. W. te A. f 95.50, A. W.-G. te A. f 95.50, W. J. B. te 's Gr. f 95.50, A. B.-K. te 's Gr. f 100,—, J. J. B. te 's Gr. f 50,—, M. v. D. te S. f 50,—, C. v. E.-T. te 's Gr. f 50,—, Th. M. v. E. te 's Gr. f 95.50, T. J. E. te 's Gr. f 70,—, J. G. te 's Gr. f 50,—, M. J. G. te 's Gr. f 95.50, W. H. te 's Gr. f 95.50, J. H. te 's Gr. f 100,—, C. A. de J. te S. f 50,—, J. K. te 's Gr. f 100,—, J. K. te 's Gr. f 95.50, M. G. M.-B. te 's Gr. f 25,—, A. S. v. O. te 's Gr. f 95.50, G. S. te 's Gr. f 95.50, A. J. C. de W. te 's Gr. f 95.50, L. de W. te 's Gr. f 50,—, P. G. L. te M. f 50,—, F. W. E. te A. f 25,—, W. R. te A. f 95.50, C. J. van S. te A. f 25,—, F. G. U. te A. f 25,—, J. H. R. te A. f 50,—, A. I. v. d. V. te A. f 25,—, J. K. te A. f 25,—, C. J. P. te H. f 100,—, B. V. te A. f 100,—, B. B. te A. f 100,—, M. D.-K. S. te O. f 95.50, C. W. D. te A. f 20,—, J. L. v. T. te A. f 75,—, J. D. D. te A. f 40,—, T. T. G. te A. f 70,—, P. A. O. te A. f 70,—, F. A. H. te B. f 95.50, A. F. v. L. te W. a. Z. f 95.50, J. J. R. te B. f 95.50, M. J. v. A. de V. te B. f 95.50, H. D. T. W. te B. f 30,—, P. K. te D. f 70,—, L. G. v. d. W. te D. f 95.50, H. J. K. te B. f 95.50, W. K. K. te B. f 95.50, H. J. B. te D. f 95.50, A. D. te W. f 95.50, S. C. J. J. te D. f 95.50, W. P. C. K. te D. f 50,—, A. S. te D. f 10,—, D. S. te D. f 50,—, C. J. H. te D. f 95.50, J. E. M. K.-v. W. te D. f 100,—, H. L. te D. f 70,—, J. M. te D. f 95.50, C. A. de R. te D. f 95.50, A. v. d. B. te W. f 95.50, J. J. te A. f 100,—, D. M. S. te E. f 95.50, G. C. S. te E. f 95.50, S. K. te G. f 70,—, M. H. te G. f 95.50, E. T. P. J. de B. te D. f 95.50, J. J. E. te O. f 100,—, A. J. S. te A. f 95.50, A. E. B. te G. f 25,—, E. B.-B. te G. f 70,—, R. D. te G. f 95.50, W. H. M. te G. f 95.50, A. v. d. P. te G. f 95.50, G. L. P. H. te G. f 95.50, F. Z. te G. f 95.50, L. A. B. te B. f 95.50, J. M. te H. f 100,—, P. K. van M. te O. f 50,—, J. S. te H. f 25,—, L. I. de W. te A. f 95.50, A. G. de B. te O. f 95.50, J. H. B. te H. f 95.50, H. v. S. te H. f 95.50, A. J. W. te H. f 95.50, D. W. te H. f 100,—, G. J. G. te den H. f 95.50, E. v. B.-N. te H. f 25,—, J. H. G. te H. f 100,—, J. H. N. te H. f 60,—, M. O. te H. f 30,—, C. B.-S. te K. f 30,—, T. R. B. te H. f 50,—, A. L. v. G. te B. f 95.50, E. G. L. te B. f 95.50, M. B. G.-v. O. te B. f 100,—, F. N. S. te L. f 95.50, S. J. te L. f 95.50, G. K. te L. f 25,—, A. v. K. te L. f 25,—, A. B. D. F. te O. f 95.50, F. W. N. H. te O. f 50,—, R. D. K. te L. f 70,—, W. W. te L. f 95.50, J. M. T. v. B. te M. f 50,—, P. W. M. te M. f 95.50, J. S. te M. f 20,—, M. B. te M. f 50,—, F. C. v. d. B. te N. f 95.50, J. B. te N. f 50,—, N. M. T. v. B. te R. f 25,—, A. D. te R. f 100,—, W. A. E. te R. f 95.50, C. S. R.-M. te R. f 95.50, L. M. F. v. d. W.-S. te R. f 95.50, F. W. B. te U. f 50,—, H. P. te U. f 95.50, H. J. R. te U. f 100,—, J. T. R. te U. f 95.50, A. S. te U. f 95.50, C. V. te U. f 50,—, N. M. V. te V. f 25,—, G. H. S. te V. f 95.50, J. A. A. te V. f 95.50, W. H. B. te V. f 50,—, O. K. te V. f 95.50, B. A. K. te R. f 50,—, M. C. D. te V. f 50,—, F. B. te W. f 95.50, M. P. L. te W. f 95.50, J. O. B. te W. f 100,—, J. S. te W. f 50,—, A. M. S. te W. f 10,—, J. D. H. te W. f 95.50, S. W. B. -S. te Z. f 95.50, totaal f 11.192.50.

I. Amendementen op het kontributievoorstel van het Hoofdbestuur.

2a. De gemeenschappen bepalen zelf plaatselijk de kontributie, en dragen daarvan een vast bedrag af aan het Hoofdbestuur, bijvoorbeeld f 7.— per lid of per gezin (m + v).

Aan het gewestbestuur wordt bovendien f 0.50 per lid afgedragen (of per gezin)

Door toepassing van bovenstaande regeling wordt de kontributie-inning voor het Centraal Bureau aanmerkelijk vereenvoudigd; dit geeft een belangrijke besparing op de bureaukosten.

Daar de kontributie plaatselijk door de gemeenschappen wordt geïnd, is het mogelijk een juiste kontributie vast te stellen en is er een prikkel voor de gemeenschappen en hun besturen om de kontributie zo hoog mogelijk op te voeren, daar alle bedragen boven de f 1.50 ten bate van de plaatselijke gemeenschap komen.

Indien vooral de kleinere gemeenschappen door deze regeling bemoeilijkt zouden worden, kan men besluiten een bepaald aantal leden van iedere gemeenschap, bijv. de eerste twintig, van afdracht vrij te stellen.

Het door het H.B. vastgestelde schema van kontributieregeling zou aan de gemeenschappen als richtlijnen moeten worden aanbevolen, voorts dient de minimum kontributie niet lager te zijn dan de afdracht aan het H.B., behoudens bijzondere door het gemeenschapsbestuur te bepalen gevallen. (Hilversum)

3a. De minimum-kontributie ware te bepalen op f 8.— per jaar (of f 2.— per kwartaal). Hiervoor dienen in aanmerking te komen de gepensioneerden of degenen, die wat hun inkomen betreft daarmede gelijk zijn te stellen.

De contributie voor degenen, die een matig inkomen verdienen, ware te stellen op f 15.— per jaar (of f 3.75 per kwartaal).

De contributie voor degenen, die over ruime financiële middelen beschikken, ware te bepalen op minimum f 25.— per jaar (of f 6.25 per kwartaal). Vanzelfsprekend zullen deze leden hun contributie naar believen op een hoger bedrag kunnen vaststellen.

Toelichting:

Gezien de gestegen administratiekosten per lid is een verhoging van de minimum-kontributie ongetwijfeld noodzakelijk. Een verhoging met 100% moet echter ten sterkste worden ontraden, aangezien dit onvermijdelijk tot ledenverlies zal leiden. Psychologisch gezien menen wij, dat een verhoging tot f 8.— wel zal worden aanvaard.

Een contributie van f 15.— per jaar kan worden beschouwd als een redelijke gemiddelde bijdrage, welke van de leden met een matig inkomen zonder bezwaar zal kunnen worden gevraagd. Bij de ledenwerving wordt dit in de praktijk herhaaldelijk bevestigd. Een uitwijkmogelijkheid naar de laagste klasse is bij de door ons voorgestelde regeling niet aanwezig, aangezien deze laagste klasse alleen bestemd is voor de gepensioneerden en voor de minst draagkrachtigen. Degenen met een ruimer inkomen en ook de enthousiaste leden kunnen dan hun contributie op f 25.— of op een hoger bedrag per jaar bepalen.

Bovenstaande regeling is met opzet eenvoudig gehouden, omdat wij menen, dat hiermede de ledenwerving wordt bevorderd, terwijl het ledenverlies ongetwijfeld zeer gering zal zijn. Instelling van week- of maandcontributies menen wij te moeten ontraden, zulks met het oog op de daaraan verbonden grote administratieve rompslomp.

Wij zijn er ons van bewust, dat met deze regeling de tekorten in eerste aanleg niet zullen worden tenietgedaan. Naar onze mening zal de oplossing van de financiële moeilijkheden echter moeten worden gezocht in een belangrijke uitbreiding van het ledental, hetgeen naar ons oordeel met de hier voorgestelde, eenvoudige, psychologisch verantwoorde kontributieregeling zeer zeker tot de mogelijkheden behoort. Intussen menen wij onder de gegeven omstandigheden een zo efficiënt mogelijke werkwijze van het centraal apparaat te moeten aanbevelen.

Wij merken nog op, dat het ons niet geraden voorkomt de verhoging van de bijdragen verplicht te stellen. Dwang lijkt ons hier niet op zijn plaats. De leden waren onzes inziens dringend te verzoeken met ingang van 1 januari 1957 hun contributie aan de hand van de nieuwe regeling vast te stellen.

(Rotterdam)

4a. Art. 20 te lezen als volgt:

sub. 1. Ongewijzigd.

sub. 2. De leden stellen hun contributie vast volgens onderstaande schaal:

Inkomen beneden f 3.000.— per jaar	f 5.—
vanaf f 3.000.— „ „ 0.3% „	9.—
„ „ 4.000.— „ „ 0.4% „	16.—
„ „ 5.000.— „ „ 0.5% „	25.—
„ „ 6.000.— „ „ 0.6% „	36.—
„ „ 7.000.— „ „ „ „	42.—
„ „ 8.000.— „ „ „ „	48.—
„ „ 9.000.— „ „ „ „	54.—
„ „ 10.000.— „ „ „ „	60.—

sub. 3. In afwijking van het bepaalde in lid 2 kan de contributie worden vastgesteld in overleg met het Gemeenschapsbestuur.

sub. 4. Vervalt.

sub. 5. Wordt 4. Aldus: Van de contributie van de leden van een plaatselijke gemeenschap geschiedt een afdracht aan de centrale kas. Hierbij worden niet tot het contributie-inkomen van een gemeenschap gerekend de kontributies van de leden van de jongerengemeenschap.

sub. 6. Wordt 5. Aldus: Van het contributie-inkomen van een gemeenschap wordt aan de centrale kas afgedragen 60 %, met dien verstande, dat het ter beschikking van de gemeenschap blijvende deel van dit contributie-inkomen tenminste f 150.— is. Bovendien draagt iedere gemeenschap 2½ % van de contributie harer leden aan de centrale kas af ten behoeve van de gewesten.

Oud lid 5 wordt nieuw lid 6.

Art. 20 bis.

Toelichting:

Het kan nog altijd beter van een stad dan van een dorp, en dus dient het tekort niet te worden aangevuld door de lagere doch door de hogere inkomens.

Voor inkomens tot f 3.000.— blijve de contributie dus f 5.— en klimme met een sterkere progressie op tot f 60.— voor inkomens van f 10.000.— en hoger.

Een minimum contributie dient een recht te zijn en geen gunst, dus geen uitzonderings- en overgangskontributies voor de laagste inkomens. Een uitwijkmogelijkheid dient er te blijven, maar dan geldend voor alle leden.

Het bezwaar van een te laag vastgestelde minimum-kontributie dient de Algemene Kas evenzeer

te treffen als de Gemeenschapskas, dus geen geverieerde afdracht — met veel administratieve rompslomp — van 0 via 60 tot 100 %, doch één afdracht van 60 % over de hele linie.

(Zandvoort)

4b. Aan art. 20 lid 2 wordt toegevoegd boven aan de schaal:

Inkomen:

t/m f 60.— p.w. f 260.— p.m. f 3.000.— p. j.

Minimum-kontributie:

f 0,12 p.w. f 0,50 p.m. f 6,— p.j.
(Hengelo)

4c. Art. 20 worde aangevuld met lid 2 na cursief inkomen:

t/m f 60.— p.w. f 260.— p.m. f 3.000 p.j.
t/m f 80.— p.w., enz., enz.

Minimum-kontributie:

f 0,16 p.w. f 0,70 p.m. f 8,— p.j.
f 0,20 p.w. enz., enz.

In verband met het bovenstaande wordt het in lid 5 genoemde bedrag van f 10.— per lid per jaar gewijzigd in f 8.— per lid per jaar.

Toelichting:

Wij zijn er met het H.B. van overtuigd dat, zal de financiële positie van het Verbond verbeterd worden, de minimum-kontributie omhoog moet. Echter menen wij dat het aannemen van een minimum jaarinkomen van onze leden van f 4.000.— niet in overstemming is met de werkelijkheid. Een belangrijk deel van onze leden komt niet boven een inkomen van f 3.000.— per jaar. Om nu deze groep gelijk te belasten als die met een jaarinkomen van f 4000.— lijkt ons onbillijk en uit propagandistische overwegingen ongewenst. De consequentie van dit voorstel is, dat zijn we ons bewust, dat de inkomsten van het Verbond niet in die mate toenemen als het H.B. zich heeft voorgesteld, doch het ledenverlies zal zo tot het minimum worden beperkt.

(Hoogezand/Sappemeer)

4d. Art. 20 lid 2 te lezen als volgt:

De leden stellen hun contributie vast volgens onderstaande schaal:

Inkomen:

t/m f 30.—	f 250.—	f 3.000.—
t/m f 50.—	f 420.—	f 5.000.—
t/m f 80.—	f 680.—	f 8.000.—
boven f 80.—	f 680.—	f 8.000.—

Minimale contributie:

f 0.10	f 0.45	f 5.—
f 0.20	f 0.85	f 10.—
f 0.40	f 1.70	f 20.—
f 0.60	f 2.55	f 30.—

Toelichting:

Indien het amendement 2 (zie „In en Om” van 3 maart 1956) wordt aangenomen, zal Den Haag dit amendement terugnemen.

Indien echter amendement 2 wordt verworpen en de door het H.B. voorgestelde dwingend zal gelden, zal hiervan een uitermate ongunstige invloed uitgaan op het directe ledental, doch nog meer op de toekomstige wervingskracht van het Verbond. De toetreding tot het H.V. is nu eenmaal een vrijwillige daad, die mede wordt beïnvloed door de hoogte van de contributie, vooral op grond van vergelijking met de kontributies, die andere verenigingen, die men ook zou willen steunen vragen. Als middel om een zo hoog mogelijke netto kontributie-opbrengst te krijgen zal daarom een minimale kontributie van f 30.— voor de hogere inkomens gunstiger werken dan één van f 50.—.

Daarbij komt, dat wie eenmaal lid is, blijkens ervaring in vele gevallen bereid is om vrijwillig extra bijdragen te geven, hoewel hij bij een verplichte hogere contributie niet tot het lidmaatschap zou komen. ('s-Gravenhage).

4e. a. Artikel 20, lid 2: toe te voegen:

Inkomen:

t/m f 60.— p.w. f 255.— p.m. f 3000.— p.j.

Minimum-kontributie:

f 0.15 p.w. f 0.65 p.m. f 7.50 p.j.

b. Artikel 20, lid 5:

Het bedrag f 10.— te wijzigen in f 8.—

Toelichting:

Bij de door het H.B. voorgestelde contributieschaal is ons inziens te weinig rekening gehouden met het groot aantal leden en aspirant leden (vooral jongeren) in de gemeenteklassen 3 en 4 die onder de f 3.000,— per jaar verdienen. (Emmen).

5 a. Art. 20 lid 2 te lezen als volgt:

<i>Inkomen:</i>	<i>Kontributie:</i>
t/m f 4.000.— p.j., of f 80.— p.w.	f 8.— p.j.
t/m „ 5.000.— p.j., „ „ 100.— p.w.	„ 12.— „
t/m „ 6.000.— p.j., „ „ 120.— p.w.	„ 20.— „
t/m „ 7.000.— p.j., „ „ 140.— p.w.	„ 30.— „
t/m „ 8.000.— p.j., „ „ 160.— p.w.	„ 35.— „
t/m „ 9.000.— p.j., „ „ 180.— p.w.	„ 40.— „
t/m „ 10.000.— p.j., „ „ 200.— p.w.	„ 45.— „
Boven 10.000.— p.j., „ „ min.	„ 50.— „

Voor contributie beneden het minimum geldt de afdracht van 60% van f 8.—.

Toelichting:

a. Geringer ledenverlies.

b. Minder grote sprongen. Meer aangepast aan draagkracht (Gouda)

Pre-advies amendementen op kontributie-voorstel

In de bezwaren van de gemeenschappen tegen het contributie-voorstel, komen een aantal tendenzen naar voren, die een gemeenschappelijke behandeling motiveren.

Het zijn:

- Bezwaren tegen het loslaten van het „Vrijwilligheidsbeginsel” in de contributieregeling.
- Bezwaren tegen de contributieschaal, waarbij twee punten moeten worden onderscheiden:
 - Bezwaren tegen de minimum-kontributie van f 10,— per jaar;
 - Bezwaren tegen onvoldoende verfijning van de schaal.
- Bezwaren tegen de afdrachtregeling, in het bijzonder voorzover het eventuele contributies beneden f 10,— betreft.

Het standpunt van het Hoofdbestuur laat zich ten aanzien van deze bezwaren als volgt formuleren:

- In principe zou het Hoofdbestuur het vrijwilligheidsbeginsel gaarne toepassen, wanneer het de overtuiging kon hebben, dat het totaal van de zelf-bepaalde bij-

dragen van de leden zou overeenstemmen met het totale contributiebedrag, te verwachten bij strikte toepassing van de richtlijnen. Nu is bekend dat juist één der oorzaken van een nieuw contributievoorstel gezocht moet worden in het feit, dat de werkelijke bijdragen van de leden verre en verre achterblijven bij de verwachtingen volgens de contributieschaal (zoals bekend: f 73.000,— in plaats van f 156.000,—). Bovendien is slechts in sporadische gevallen voldoende activiteit bij de gemeenschappen gebleken om de contributies op te trekken naar de richtlijnen van de huidige regeling. Hiermede is ten duidelijkste geïllustreerd dat op grond van dit verleden het vrijwilligheidsbeginsel blijkt te hebben gefaald. Eigen inzicht en omstandigheden zijn te subjectieve maatstaven om er een rechtvaardige regeling op te baseren.

Hieraan mag nog worden toegevoegd, dat een contributieregeling gebaseerd op vrijwilligheid tot de zeldzaamheden behoort. Normaal is dat in een organisatie de rechten en verplichtingen duidelijk vaststaan; de huidige contributieregeling van het Verbond is dan ook een uitzondering, waarvan de gerechtvaardigheid in tien jaren niet door de feiten is bewezen.

Het Hoofdbestuur beschouwt dan ook het loslaten van het „Vrijwilligheidsbeginsel” als een fundamenteel punt in de nieuwe regeling. Het heeft dan ook tegen de hierop betrekking hebbende amendementen ernstig bezwaar.

- De bezwaren tegen de vaststelling van een minimum-kontributie op f 10,— acht het Hoofdbestuur onder de huidige economische omstandigheden niet voldoende gemotiveerd. Ongeacht de individuele levensomstandigheden, moet een jaarlijkse bijdrage van f 10,— (bovendien nog in termijnen te betalen), redelijk worden geacht, zelfs in aanmerking nemende dat ook andere organisaties hun deel vragen. Het Humanistisch Verbond vraagt in vergelijking met anderen bovendien geen uitzonderlijk hoge bijdrage voor de lage inkomens. Niettemin heeft het Hoofdbestuur toch nog de mogelijkheid van uitzonderingen opengelaten, doch dan moeten die ook uitdrukkelijk uitzonderingen worden genoemd, behoudens voor de minst draagkrachtigen (groep van de gepensioneerden of daarmee gelijk te stellen personen). Het Hoofdbestuur acht ook dit punt essentieel in zijn voorstel, temeer daar het in praktisch opzicht uiterst belangrijk is. Rond 40 % van de leden betalen nu f 5,— en nog eens 20 % tussen f 5,— en f 10,—. Tegen de amendementen, die buiten de voorgestelde tegemoetkomingen een lagere contributie dan f 10,— per jaar ver-

langen, heeft het Hoofdbestuur dan ook ernstig bezwaar.

- De bezwaren tegen de grove, maar eenvoudige schaal, zijn uiteraard begrijpelijk. Van belang is daarbij in het bijzonder de vraag, of de sprongen te groot zijn. Het Hoofdbestuur meent, dat dit in zijn voorstel niet het geval is. Bedacht dient te worden, dat verdere verfijning de doeltreffendheid schaadt en het inkomen nauwkeuriger naar buiten prijsgeeft. Het Hoofdbestuur wil dan ook waarschuwen tegen een te ver gaande verfijning.
- De bezwaren tegen de afdrachtregeling voor de contributies tussen de f 6,— en f 10,— komen het Hoofdbestuur niet houdbaar voor, wanneer, zoals hierboven is betoogd, deze contributies een uitzonderings-karakter dragen. In deze gedachte ligt de beoordeling bij de gemeenschappen, waar zij ook alleen bevredigend kan geschieden. De gemeenschap dient het risico hiervan te dragen. Het Hoofdbestuur verzet zich dan ook tegen de toepassing van de normale afdrachtregeling voor deze contributies. Ten hoogste is het geneigd de gemeenschappen tegemoet te komen op basis van het voorstel van de gemeenschap Amsterdam. Het moet daaraan echter reeds nu de voorwaarde verbinden, dat uiterlijk met ingang van 1 januari 1959 deze tegemoetkoming zal vervallen.

Tenslotte moet het Hoofdbestuur er de aandacht op vestigen dat het er zich van onthouden heeft in dit pre-advies een „on-aanvaardbaar” te laten horen. Het is immers bezwaarlijk, voor iedere suggestie tot wijziging afzonderlijk aan te geven in welke mate de aanvaardbaarheid van het eindresultaat er door wordt beïnvloed. Het Hoofdbestuur meent echter niet te mogen verhelen dat het tegen aantasting van de bedoelingen van zijn voorstel onoverkomelijke bezwaren heeft.

(Hoofdbestuur)

Procedure-voorstel behandeling contributie-regeling

Aangezien de amendementen der gemeenschappen veelal verschillende wijzigingselementen tegelijk bevatten, vergt een democratische behandeling dat het congres in de gelegenheid gesteld wordt zich daarover afzonderlijk uit te spreken. Het Hoofdbestuur meent dat te kunnen bereiken door het congres voor te stellen een reeks beginseluitspraken te doen, waarin al deze elementen vervat zijn. Het stelt zich voor deze beginseluitspraken achtereenvolgens aan de orde te stellen (met gelegenheid tot discussie en beantwoording door het Hoofdbestuur), waarna tot stemming kan worden overgegaan.

Voorts stelt het Hoofdbestuur voor een redactie-commissie te benoemen die in het

licht der beginseluitspraken de amendementen kan schiften en zo mogelijk combineren, waarna de overgebleven en eventueel herziene amendementen aan de stemming kunnen worden onderworpen. Het Hoofdbestuur zou er naar willen streven de beginseluitspraken op zaterdagavond te doen plaatsvinden, opdat de afhandeling zondagmiddag, zo nodig aan de hand van een samenvattend document kan plaatsvinden.

De beginseluitspraken zijn in de navolgende resoluties neergelegd:

Het kongres, enz. is van oordeel:

1. dat de vaststelling van de contributie moet worden overgelaten aan de gemeenschappen waar bij een vast bedrag, b.v. f 7.-, moet worden afgedragen aan de centrale kas.

PRE-ADVIES: Ernstig bezwaar.

2. dat het reglement tot uitdrukking dient te brengen, dat de contributies jaarlijks dienen te worden aangepast aan het laatst genoten inkomen, al of niet volgens de belastingaanslag.

PRE-ADVIES: H.B. refereert aan beslissing kongres.

3. dat het reglement uitdrukking dient te geven aan het vrijwilligheidsbeginsel („naar inzicht en omstandigheden”) bij het bepalen van de contributie.

PRE-ADVIES: Ernstig bezwaar.

4. dat er drie contributieklassen dienen te worden ingesteld, b.v. van f 8.-, f 15.-, en f 25.-, resp. voor lage, matige en hoge inkomens.

PRE-ADVIES: Ernstig bezwaar.

5. dat de contributie bepaald dient te worden naar een percentage van het inkomen ($4\frac{6}{100}$), al of niet met aftrek van een franchise (f 2.000.- - f 3.000.-) en al of niet met vaststelling van minima en maxima (f 10.- en f 50.-).

PRE-ADVIES: Ontreden.

6. dat de minimum-contributie bepaald dient te worden op:

- a. f 3.- (bij een inkomen van f 2.500.-)
- b. f 5.-, f 6.- of f 9.- (bij een inkomen van f 3.000.-)
- c. f 7.50 of f 8.- (bij een inkomen van f 4.000.-)

PRE-ADVIES: Ernstig bezwaar.

7. dat de contributieschaal dient te worden ingedeeld in klassen van

- a. f 2.50 of f 3.- per f 500.- inkomen.
- b. f 5.- per f 1.000.- inkomen.
- c. als a, maar alleen voor de laagste contributieklassen.
- d. als b, maar alleen voor de laagste contributieklassen.

PRE-ADVIES: H.B. refereert aan beslissing kongres (c.q. ontraden).

8. dat de contributiebedragen dienen te worden bepaald op een rond bedrag in guldens per maand (en eventueel op twaalfvouden daarvan per jaar).

PRE-ADVIES: H.B. refereert aan beslissing kongres.

9. dat de contributieschaal dient te worden voortgezet tot hogere bedragen dan f 50.- (bijvoorbeeld tot f 60.- of f 80.-) korresponderend met hogere inkomens (bijvoorbeeld tot f 16.000.-).

PRE-ADVIES: Ontreden.

10. dat een afzonderlijke contributie voor gepensioneerd en uitzonderingscontributies à f 6.- tot f 10.- niet dienen te worden ingevoerd.

PRE-ADVIES: Ontreden.

11. dat uitzonderingscontributies in overleg tussen

gemeenschapsbestuur en hoofdbestuur kunnen worden vastgesteld.

PRE-ADVIES: Bezwaar.

12. dat de gemeenschappen ook van de contributies voor gepensioneerd en uitzonderingscontributies à f 6.- de normale afdracht (à 60%) dienen te betalen aan de Centrale Kas.

PRE-ADVIES: Ernstig bezwaar.

13. dat de minimum-afdracht van de uitzonderingscontributies à f 6.- althans tot 1 januari 1959 slechts f 4.80 zal dienen te bedragen (60% van f 8.-)

PRE-ADVIES: H.B. refereert aan oordeel kongres.

14. dat de gemeenschappen steeds tenminste f 150.- van hun contributie-inkomens dienen te kunnen behouden.

PRE-ADVIES: Bezwaar.

II. Andere voorstellen

1a. Het voorstel Maastricht luidende:

„Het kongres enz. besluit, mede ter verlagening van de uitgaven eens per twee jaar bijeen te komen”.

te amenderen als volgt:

Mocht door de situatie in of om het H.V. dit gewenst zijn, dan zal tussentijds een al of niet demonstratieve landelijke bijeenkomst kunnen worden gehouden, waarvan de kosten voor afvaardiging ten laste komen der respectievelijke gemeenschappen.

Toelichting:

Door de omstandigheden of bij belangrijke gebeurtenissen zou het gewenst kunnen zijn, dat het kontakt tussen gemeenschapsafgevaardigden en H.B. eerder plaatsvindt dan om de twee jaar. Het H.B. moet daartoe dan de gelegenheid kunnen scheppen, waarbij de kosten voor afvaardiging buiten bezwaar des hoofdbestuur schatkist vallen, zoals dit b.v. ook bij de jubileumbijeenkomsten het geval was.

(Enschede)

PRE-ADVIES H.B.: zie pre-advies voorstel Maastricht Nr. 1.

3. Het Kongres enz. verzoekt het Hoofdbestuur een stichting in het leven te roepen tot financiering van het humanistisch geestelijk verzorgingswerk in de Nederlandse Volksgemeenschap, waaruit met name:

- a. de werkzaamheden in de arbeiderskampen,
- b. Gevangeniswezen,
- c. Ziekenhuis- en Sanatoria-werk,
- d. Bureaus voor Levens- en Gezinsmoeilijkheden,
- e. Werk onder militairen

zullen worden bekostigd,

(Hengelo)

Pre-advies van het hoofdbestuur:

Het hoofdbestuur heeft de oprichting van een dergelijke stichting in studie; derhalve in deze vorm ontraden.

III. Rondvraag

2. Is het Hoofdbestuur bereid te bevorderen, teneinde een juist beeld te krijgen van het aantal ongodsdienstigen en buiten-

kerkelijken, dat bij de e.v. volkstelling o.m. de volgende vragen worden gesteld:

Acht ge U zelf godsdienstig?

Beschouwt ge U zelf als lid van de een of andere kerk, zo ja, welke? (Zandvoort)

Antwoord van het hoofdbestuur:

Deze vragen lijken te vaag voor een volkstelling. Overigens wordt verwezen naar het antwoord op vraag 1.

3. Op grond van de nog te dikwijls waar te nemen ongelijke waardering van man en vrouw op maatschappelijk, juridisch en politiek terrein en gezien het feit, dat het humanisme de gelijkwaardigheid van man en vrouw als mens op eigen wijze ziet en begrijpt, wordt het H.B. verzocht, na te gaan of en hoe de humanistische visie op deze vraagstukken kan worden uitgewerkt en naar buiten gebracht.

(’s-Gravenhage)

Antwoord van het hoofdbestuur:

Het hoofdbestuur is bereid bij een passende gelegenheid (Nieuwjaarsbrief b.v.) uiting te geven aan het humanistische gevoelen op dit punt. Het is overigens van mening dat het strijdig zou zijn met een efficiënt gebruik der beperkte krachten, indien van dit onderwerp een diepgaande studie gemaakt zou moeten worden.

4a. Acht het Hoofdbestuur het niet gewenst om

1e. naast de terecht zeer gewaardeerde vorm waarin de humanistische gedachte tot nu toe door middel van de radio wordt verkondigd, te komen tot meer variatie in de soort der uitzendingen? Gedacht wordt o.a. aan klankbeelden.

2e. de mogelijkheden die de televisie in dit opzicht bieden kan te onderzoeken en te stimuleren, voor zover dit in zijn vermogen ligt?

b. Bestaat er de wenselijkheid kontakt te zoeken met de H.I.R.O.?

c. Acht het Hoofdbestuur de mogelijkheden aanwezig om de gemeenschappen actief te betrekken in het ontstaan van rapporten, bestudering van voorkomende vraagstukken, enz. door deze bijv. in een aantal stellingen of vragen voor te leggen aan de gemeenschappen (of groepen daaruit) en daarover rapport te laten uitbrengen?

Is het niet van mening, dat deze wijze van kennisneming met en deelhebben in de problemen waarmee het Verbond, i.c. het H.B. te maken krijgt, meer nog dan door het bespreken van reeds verschenen rapporten, zou kunnen bijdragen tot:

1. de meningsvorming binnen het Verbond „van onder op”.
2. de saamhorigheid, door gelijktijdige konfrontatie met dezelfde vraagstukken.
3. de activiteit van de gemeenschappen en elk lid afzonderlijk, ook al zouden niet alle zijden van de betrokken materie door deze methode alleen tot hun recht kunnen komen?

(Amersfoort).

Antwoord van het hoofdbestuur:

- a. 1e. de wenselijkheid van klankbeelden e.d. wordt onderschreven, de uitvoering is moeilijk; bovendien beslissen de omroepverenigingen; er is reeds geëxperimenteerd met de gespreksvorm (VARA, VPRO); de kwestie blijft de aandacht houden.
 - 2e. televisiemogelijkheden zijn onderzocht; het hoofdbestuur ziet voorshands geen perspectieven.
 - b. de HIRO heeft een ander karakter dan het H.V.; er is in het verleden oriënterend contact gezocht; voorshands lijkt nader contact niet doelmatig.
 - c. reeds eenmaal is een poging in deze geest gewaagd, met ontmoedigend resultaat; niettemin is het hoofdbestuur geneigd deze methode voor daartoe geschikte onderwerpen opnieuw te beproeven in het kader van nieuwe vormen van gemeenschapsactiviteit. („de humanistische groep”).
5. Is het hoofdbestuur bereid een commissie in te stellen, die ook na de jubileum-actie aandacht zal besteden aan de intensieve werving van nieuwe leden? (Rotterdam)

Antwoord van het hoofdbestuur:

Het hoofdbestuur zal zeker grote aandacht besteden aan een voortgezette intensieve ledenwerving; of de instelling van een commissie daartoe de aangewezen weg zal blijken, ware nader te bezien.

Accountantsverklaring

Aan het hoofdbestuur van het Humanistisch Verbond,
Bleyenburgerstraat 1,
Utrecht,

Mijne Heren,

Ingevolge Uw opdracht hebben wij de administratie van Uw vereniging over het jaar 1955 gecontroleerd.

De uit deze administratie samengestelde en in het nummer van „In en Om” d.d. 4 februari 1956 opgenomen balans per 31 december 1955, aangevende een telling van f 165.024,66, en de rekening van baten en lasten over het jaar 1955, sluitende met een voordelig saldo van f 3.504,30, werden door ons gecontroleerd en accoord bevonden.

Hoogachtend,
BAKKENIST, SPITS & CO.
(w.g.) L. A. BAKKER

Amsterdam, 15 maart 1956.

KANDIDATEN KAS-KOMMISSIE:

G. C. F. Leydekkers, Gouda,
P. Rijke, Rotterdam,
A. Schuur, Utrecht,
(Hoofdbestuur)

Humanisme en emigratie

Eén van de in de Algemene Emigratie Centrale samenwerkende organisaties is de emigratiekommissie van het Humanistisch Centrum Mens en Wereld. Deze emigratiekommissie vat haar werk, zo mogelijk, van twee zijden aan.

Aan de ene kant, de vertrekkant, probeert men de kandidaat-emigranten die een humanistische levensbeschouwing hebben, voor te lichten over de specifieke problematiek, die de humanist in zijn toekomstig vaderland wacht. Het spreekt vanzelf dat een dergelijke voorlichting slechts met vrucht kan plaats hebben, wanneer men beschikt over de ervaringen die de reeds geëmigreerde geestverwanten opdeden.

Vandaar dat de tweede kant van het werk is, contact te onderhouden met deze nieuwe bewoners van Australië, Nieuw-Zeeland, Canada en Zuid-Afrika. Contact te leggen ook tussen hen onderling en tevens hen in verbinding te brengen met de vertrekkenden, die op deze wijze een kleine kern van geestverwanten zullen ontmoeten. Waar mogelijk, wordt ook getracht deze „buitenlandse contactpunten”, zoals wij hen noemen, te voorzien van nieuwe brochures, tijdschriften en andere publikaties op humanistisch terrein.

Het treft bij het onderhouden van deze contacten, dat de humanist of de bewust buitenkerkelijke op het gebied van levens- en wereldbeschouwing, op het gebied van godsdienst en religie, een totaal andere situatie vindt dan hij hier in Nederland gewend was.

Hier, in het land waar van oudsher een ruime godsdienstvrijheid bestaat, en misschien ook daardoor zo veel richtingen zijn ontstaan, is het dikwijls zeer belangrijk tot welke geestesrichting men behoort. Uitgaand van de vrijheid van andere mensen om over zaken de godsdienst betreffend, anders te denken dan hij zelf, is de Nederlander toch dikwijls geïnteresseerd in hetgeen de ander denkt en waarom hij zo denkt. Veelal speelt het een rol tot welke richting een ander behoort, bij voorbeeld om „alle richtingen vertegenwoordigd te doen zijn” of om „het evenwicht te handhaven”. Het is bij voorbeeld alom bekend dat in officiële formulieren in Nederland dikwijls gevraagd wordt naar de geestesrichting van iemand, die door het invullen van het formulier iets wenst te bereiken. Zo ligt de tijd dat een vader zijn juist geboren kind niet als „zonder godsdienst” kon opgeven, nog maar zeer weinig in het verleden. De ambtenaar van de burgerlijke stand kende het begrip „zonder godsdienst” toen niet.

Een dergelijke instelling treffen onze geëmigreerde geestverwanten in hun nieuwe vaderland niet aan. Typisch was bij voorbeeld, dat één hunner mededeelde op geen enkel officieel papier naar zijn richting gevraagd te zijn. Men heeft er geen belangstelling voor. Veel meer toont men zich geïnteresseerd of de nieuw aangekomene een goede vriend kan zijn en een harde werker. Zijn levensbeschouwelijke achtergrond komt niet of nauwelijks ter sprake. Zeer duidelijk blijkt dit bij voorbeeld bij het vinden van werk. Algemeen schrijft men ons dat gekeken wordt naar wat je presteert, niet naar wat je bent.

Het schijnt een feit dat men in deze landen meer tot een kerkgenootschap behoort omdat anderen er ook toe behoren dan omdat men de overtuiging zou hebben dat de geestesrichting van dit genootschap strookt met de eigen gedachten. De plaats die de kerk in het leven inneemt, is een andere. Zij heeft een lossere band met de leden en haar band ligt goeddeels op een meer maatschappelijk geïntegreerd vlak. Dansmiddagen, uitgaand van de kerk, e.d. Men meent eenvoudig, dat het leven niet af is, als men niet ergens bijhoort en dan is het vaak minder belangrijk waarbij.

Begrijpelijk is het dat in dit levens- en gedachtenpatroon het humanisme als bewuste onkerkelijkheid, nauwelijks bestaat. Herhaaldelijk schrijft men ons dat de bewoners der immigratielanden hier vreemd en onbegrijpend tegenover staan. Bewuste onkerkelijkheid als geestesrichting, zoals wij die hier in ons land kennen, schiet daar in deze vorm nauwelijks wortel nu de plaats van de kerk en haar invloed op het leven een geheel andere is dan wij gewend zijn.

Toch zult u begrijpen dat het juist voor de emigrerende humanist daarom dubbel moeilijk is zich aan te passen in zijn nieuwe vaderland.

Hij die nl. geen band met de kerk onderhield, vindt nu de kerk als belangrijke maatschappelijke faktor op zijn weg. Dat deze mensen meer dan ooit voorbereid dienen te zijn op hetgeen hen na de emigratie wacht, behoeft hierna nog weinig betoog. Dat zij, ook eenmaal daar aangekomen, zeer verlangend zijn naar humanistische contacten, spreekt evenzeer.

Daarin probeert de emigratiekommissie van het Humanistisch Centrum „Mens en Wereld” haar taak te zien.

MR. M. G. ROOD

(Overgenomen uit „Van Mens tot Mens” maart 1956)

Indien U zich in de rijen der humanisten heeft geschaard en bovendien lid is van de P. v. d. A.

sluit U dan aan bij de
**HUMANISTISCHE
WERKGEMEENSCHAP**
in de Partij van de Arbeid!

Vraagt U eens een proefnummer van ons maandblad „Vernieuwing”

Het secretariaat der H.W.G.,
Nieuwe Rijn 33 a, Leiden,
verstrekt U gaarne inlichtingen

De geschiedenis
van tien jaren
Humanistisch Verbond

vindt U in de brochure

**Bouwstenen tot de
geschiedenis van het
Humanistisch Verbond**

door Dr. H. Bongers

Uitgevoerd met vier foto's en in een speciaal omslag in twee kleuren

Prijs: f 1,90

Verkrijgbaar bij het Centraal Bureau van het Humanistisch Verbond
Bleyenburgerstraat 1, Utrecht

Zomerprogramma 1956

De familiecampen zullen ook dit jaar weer in De Ark worden ondergebracht.

Zolang wij nog over voldoende kamers beschikken, krijgt ieder gezin van drie tot zes personen een eigen kamer. De maaltijden worden gemeenschappelijk gebruikt en men kan deelnemen aan allerlei tochten, terwijl de kinderen, gesplitst in twee leeftijdsgroepen, er op uittrekken onder goede leiding. Na de afwas en na de „kinderbedtijd” is er de meeste avonden iets te doen: een lezing, voordracht, een bont programma, enz.

In het tweede kamp is een zangleidster aanwezig, die met de liefhebbers elke dag een poosje liederen instudeert.

De kampen gaan in op zaterdagmiddag omstreeks vier uur en eindigen de volgende zaterdag om plm. 10 uur.

Het eerste kamp valt in de week van **21-28 juli** en wordt geleid door de heer en mevrouw B. Bijleveld; het tweede wordt gehouden van **28 juli tot 4 augustus** o.l.v. F. Bohlander en echtgenote, zangleiding mej. D. Sweijdt; het derde, van **4-11 augustus**, staat onder leiding van de heer en mevrouw Duk.

In de eerste twee kampen heeft het echtpaar Polderman de kinderleiding, voor het derde kamp zoeken wij nog leiders.

De prijzen per week bedragen:
voor deelnemers ouder dan 14 jaar: f 46,-
voor deelnemers van 7 t/m 14 jaar: f 36,-
voor deelnemers van 1 t/m 6 jaar: f 26,-
voor baby's wordt niets berekend.

Opgaven, met vermelding van naam, adres, aantal deelnemers, voornamen, geslacht en leef-

tijden - op de dag van aankomst! - van de kinderen, dienen te worden ingezonden aan De Ark, Nunspeet. Na ontvangst van de bevestiging dient f 10,- p.p. overgemaakt te worden op de girorekening van het Humanistisch Verbond te Utrecht, no. 304960.

Het kinderkamp wordt dit jaar op het terrein van De Leemkule te Hattum gehouden in de week van **21-28 juli**. Met De Leemkule hadden we vroeger al prettige ervaringen: in 1956 wordt voor ons gereserveerd een gebouw met een eetzaal, keukentje en een slaapzaal en voorts - voor de jongens of de meisjes - een aantal royale tenten, die voorzien zijn van houten vloeren en bedden.

Kinderen van 7 t/m 13 jaar - leeftijd op 21 juli - zullen onder leiding van oom Gerrit, tante Door en dochters Hillmann en prima verzorgd door de keukenstaf van De Leemkule, in Hattum een heerlijke week hebben.

De prijs bedraagt f 36,-, waarvan f 4,- verplicht zakgeld. Van dit bedrag dient f 10,- na de ontvangst van de bevestiging op de girorekening van het Humanistisch Verbond te Utrecht, no. 304960, gestort te worden en f 26,- vóór 1 juli a.s.

De reis zal zoveel mogelijk worden georganiseerd. Mededelingen hierover en over talrijke andere zaken volgen t.z.t. per circulaire.

Aanmeldingen, met opgave van naam, adres, geslacht en leeftijd (op 21 juli) aan De Ark, Nunspeet.

De HJB organiseert maar liefst drie paaskampen, n.l. te Noordwijk, Havelte en in Z.O. Utrecht en één pinksterkamp bij Apeldoorn. Verder twee tentenkampen op Terschelling: van 14-21 juli o.l.v. Ir. W. Geerts en van 21-28 juli o.l.v. H. de Gans. Prijs plm. f 25,- p.w.

Over alle kampen verstrekt D. van Kreveld, Wassenberghstraat 57e, Groningen, inlichtingen.

De HJG zoekt een mooi plekje in de Ardennen voor een tentenkamp, dat gehouden wordt van 5-11 augustus. Prijs max. f 25,-. Inlichtingen verstrekt mej. M. Westerhof, Wilgenstraat 94, Haarlem.

De SVHG houdt twee kampen voor scholieren: een vast kamp van 17-24 juli op Schouwen-Duiveland (leeftijd 15-19 jaar) en een trek-kamp vanaf Hulshorst van 26 juli-2 augustus

met een - behalve voor de ouders - „geheime” route. Leeftijd 13 t/m 16 jaar. Prijs per kamp f 26.50. Inlichtingen bij mej. J. M. Hollaar, Rapenburg 105, Leiden.

ARK-PROGRAMMA 1956

Het pinksterkamp begint op **19 mei** en eindigt op **21 mei** des avonds. De prijs bedraagt f 15,-, voor kinderen onder 11 jaar f 12,-; bij verblijf tot 22 mei na het ontbijt resp. f 2,- en f 1.50 méér.

Voor kinderen van 8-14 jaar is er in het jeugd geheel van De Ark een eigen kamp van 19-22 mei onder goede leiding. Kosten f 16,-.

De kinderkampen worden in het jeugd geheel gehouden van **21 juli tot eind augustus** voor kinderen van 8 t/m 13 jaar. Prijs f 36,- per week.

De huisvrouwenbijeenkomst begint op **14 mei** 's middags en duurt tot **18 mei**. Mevrouw Treurniet-Wiersma leidt de bijeenkomst; de prijs bedraagt f 20,-. Bij voldoende belangstelling wordt begin juni nog een tweede bijeenkomst gehouden.

De bejaardenbijeenkomsten worden weer in september georganiseerd: nadere gegevens volgen t.z.t.

Voor de kinderen in de kinderkampen op De Ark en in de Leemkule te Hattum is een ongevallenzekerings gesloten. Extra kosten hiervoor worden niet in rekening gebracht.

De administratie van De Ark, Belvédèrelaan 14, Nunspeet, zal u graag nadere inlichtingen verschaffen over de mogelijkheden m.b.t. individueel verblijf, konferenties, studieweken, schoolreisjes, enz.

Kom eens naar uw eigen huis!

Testamentaire Beschikking

*

Degenen die het Humanistisch Verbond willen gedenken bij testamentaire beschikking, verzoeken wij daartoe de volgende vorm te kiezen:

„Ik vermaak aan het Humanistisch Verbond te Utrecht de som van uit te keren binnen maanden na mijn overlijden, vrij van alle kosten en rechten”.

Humanisme en Religie

een serie opstellen van
J. P. van Praag, D. H. Prins,
P. Schut, G. H. Streurman,
H. Redeker en Kwee Swan Liat.

Ingenaaid f 1.90

Bestellingen op post-giro 304960
t.n.v. Humanistisch Verbond,
Bleyenburgerstraat 1, Utrecht
of bij de plaatselijke gemeenschappen

Abonneert U nu op

„REKENSCHAP”

Drie-maandelijkse tijdschrift voor wetenschap en cultuur
Uitgave van de Stichting Socrates

Een greep uit de inhoud van het Jubileumnummer van dit tijdschrift
(derde jaargang nr. 1, februari 1956):

J. P. van Praag:	Rekenschap van het Humanisme
H. Bongers:	Bouwstenen tot de geschiedenis van het Hum. Verbond
P. A. Pols:	Tien jaar Praktisch Humanisme
Libbe van der Wal:	Twee filosofische wegbereiders
F. P. Huygens:	Verkenningen in de voorhoede
H. Hawton:	The Humanist International
Hella S. Haasse:	Een variatie op het thema:

„De Kunstenaar in het luchtledig.”

Abonnementsprijs f 7.50 per jaar

Losse nummers (ook het Jubileumnummer!) f 2.-

Geeft U op aan de administratie van de Stichting Socrates, Bleyenburgerstraat 1, Utrecht